Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Mittheilungen aus Handschriften.

6. Die Scholien des Tzetzes zum Aristophanes.

Der codex Ambrosianus C. 222. sup., über den S. 108 ff. ausführlicher berichtet ist, enthält f. 43—105 den Plutus, die Wolken und die Frösche des Aristophanes mit beigeschriebenen Scholien des Tzetzes. Von den letztern kann man, nach ihrem Umfange und nach den ausgewählten Notizen in der vorangeschickten Einleitung zu urtheilen, geneigt sein etwas zu erwarten. Indeß geben sie ihrem eigentliche Gehalte nach doch nicht viel Anderes als die bekannten älteren Scholien, welche sehr oft wörtlich ausgeschrieben sind. Ueber diese Benutzung seiner Vorgänger spricht sich Tzetzes in seiner Weise so aus: Ran. 935 ed. Kuest. *ἀλινδήθρας ἐπῶν*] (nach einigen mit den alten Scholien übereinstimmenden Bemerkungen) *ταῦτα κατὰ ῥητόν εἰσι τῶν παλαιῶν· διὰ τοῦτο καὶ ἐκτὸς τὰς κορωνίδας παρεγγράφω, καὶ τὰ λοιπὰ ἐκ τῶν παλαιῶν νόει. Μάταιος γὰρ ἂν εἴην καὶ ἀνάλγητος ἄνθρωπος εἴπερ αὐτὸς μὲν ἱδρῶσι καὶ πόνοις γράφω πολλὰ συντελῆ καὶ λυσιτελέστατα, ὡς κἂν βραχείας ἐπιτυχὴς γινοίμην εὐχαριστίας, σὺ δὲ πολύ μοι ἐναντίας δίδως τὰς ἀμοιβάς.* Die hier erwähnten *κορωνίδες* finden sich im Text am Rande der betreffenden Verse, vielleicht ein Beweis daß der Text die Recension des Tzetzes so weit dieser eine solche vornahm giebt, wofür auch noch andere Gründe sprechen. Neben der alten Scholiensammlung nun müssen dem Tzetzes allerdings noch andere Quellen zu Gebote gestanden haben; doch giebt er aus denselben nur selten etwas, was nicht schon sonst bekannt oder auch nur von entlegener Art wäre, wie z. B. das erst kürzlich und vollständiger aus Orion bekannt gewordene Fragment des Phokylides, Ran 962 *ἐν νυξὶ καὶ οὐκ ἐν ἡμέραις σκοπεῖ, ὅτι διὰ τὴν τῶν θορύβων ἐν νυξὶν ἠρεμίαν αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις ὀξύτεραι πρὸς νοητῶν ἀντιλήψεις, ὅθεν ἀρίστως καὶ Φωκυλίδης, Νυκτὸς βουλεύειν, νυκτὸς δέ τοι ὀξυτέρη φρήν.*

Das Wichtigste aus der Fragmentenlitteratur, was mir vorgekommen ist, ist eine Stelle über die beiden Phrixus des Euripides Ran. 1266. *Σιδώνιόν ποτ' ἄστυ. Δευτέρου Φρίξου τοῦτό τινες ἀρχὴν εἶναι λέγουσι, ψεύδονται δὲ· τοῦ γὰρ πρώτου Φρίξου τοῦτό ἐστιν ἀρχή, δευτέρου δὲ Φρίξου ἀρχή,*

Εἰ μὲν τόδ' ἦμαρ πρῶτον ἦν κακουμένῳ,
Καὶ μὴ μακρὰν δὴ διὰ πόνων ἐναυστόλουν·

κἂν οὐδὲν τούτων τῶν ψυχρῶν) *ἐνθαδὶ τεθειμένων***) *ἐγί-*

*) Vielleicht *ψυχρῶς*.
**) *τηθειμένων* die Handschrift.

νωσκον τίς ἡ λύμη, κἂν εἰ μὴ τυχαίως προεσχεδίασα ταῦτα, οὐδὲν ἂν ἐγίνωσκον τούτων, καίτοι σχεδὸν τὰ λοιπὰ τῶν λόγου ἀξίων εἰδὼς ἐπὶ στόματος. Τέως τοῦτο ἀρχὴ τοῦ πρώτου Φρίξου ἐστὶ,

Σιδώνιόν ποτ' ἄστυ Κάδμος ἐκλιπών
Ἀγήνορος παῖς ἦλθε Θηβαίαν χθόνα,
Φοίνιξ πεφυκὼς, ἐκ δ' ἀμείβεται γένος
Ἑλληνικὸν Διρκαῖον οἰκήσας πέδον·
ἦ δ' ἦλθ' *) ἀνάγκη, πεδία Φοινίκης λιπών,
λέγοιμ' ἄν. Ἦσαν τρεῖς Ἀγήνορος κόροι.

πρώτου μέν Φρίξου τοῦτο ἀρχὴ. τοῦ δὲ δευτέρου Φρίξου ἀρχὴ αὕτη,

Εἰ μὲν τόδ' ἦμαρ πρῶτον ἦν κακουμένῳ,
καὶ μὴ μακρὰν δὴ διὰ πόνων ἐναυστόλουν·

καὶ τί δεῖ μακρηγορεῖν πολλάκις; τῇδε ὁ κωμικὸς φλυαρεῖ μέχρι τέλους.

Für ein anderes Fragment des Euripides giebt Tzetzes eine richtigere Lesart, als die gewöhnlichen Scholien, Ran. 1355. Οἰνάνθας γάνος. Οἱ παλαιοὶ παρὰ τὰ ἐξ Ὑψιπύλης Εὐριπίδου οἰνάντας τε τρέφει τὸν ἱερὸν βότρυν· δοκῶ δὲ προσφυέστερον καὶ πλησίαστερον εἶναι τὰ ἐν Φοινίσσαις οἴνα θ' ἃ καθαμέριον στάζεις τὸν πολύκαρπον οἰνάνθας. Vgl. Eur. Phoen. 229 ff. Das Fragment aus der Hypsipyle, welches jetzt so geschrieben wird:

οἰνάνθα φέρει τὸν ἱερὸν βότρυν,

vgl. Eur. fragm. von Wagner p. 378, wird demnach mit choriambischem Rhythmus zu lesen sein:

οἰνάνθας τε τρέφει τόν θ' ἱερὸν βότρυν.

Ein Fragment aus den Orphischen ἐφημερίδες, welche dem Tzetzes vielleicht noch vollständig vorlagen (vgl. Chiliad. 22, 150), giebt des Scholion Nub. 1132. Ἔνην **), ὡς πάλιν πρώτην μονάδα, νέαν ὡς ἀρχηγὸν ἑτέρου κύκλου οὖσαν,

Οὕνεκεν ὀλλυμένη περ ἀέλπτως γίνεται αὖθις,

ὡς Ὀρφεὺς ἐν ἐφημερίσι φησίν.

Außerdem mag noch Folgendes angeführt werden: Ran. 35. κατάβα πανοῦργος. κατάβηθι λέγεται· τὸ χ δὲ γράφεται, ὅτι οὕτως ξενοτέρως ἀντὶ τοῦ κατάβηθι κατάβα εἶπεν. Ὁ δὲ Τζέτζης δωρικῶς φησι κατάβαθι· οἱ γὰρ Δωριεῖς κατάβαθι λέγουσι καὶ ἀποκοπῇ κατάβα, ὥσπερ ὁ Βελλερόφων πελοποννασταὶ λαλεῦμες. — 1423. Ἀλλ' ὤομην ***) ἄν· Λείπει ἡ εἰς, ἤτοι εἰς ἑαυτὸν ἢ ἀλλ' ὤομην ἂν ἑαυτὸν καὶ αὐτὸν τὸν λέγοντα·

*) ἦλθεν die Handschrift.
**) ἔνη die Handschrift.
***) ὤομ' ἂν die Handschrift, und so auch im Text.

καὶ Ἡρωδιανός φησιν ἑαυτὸν πρῶτον πρόςωπον οὐ δεῖ λέγειν· τὸ γὰρ ἕ τρίτου προςώπου ἐστίν.

Dies iſt das Bedeutendſte, was mir bei einer freilich nur flüchtigen Durchſicht des Codex aufgeſtoßen iſt. Viel Neues wird aus den Scholien, auch bei genauerer Unterſuchung als mir vorzunehmen erlaubt wurde, nicht zu gewinnen ſein. Daß ſie dennoch zu einer ſolchen Ausdehnung angewachſen ſind, daß Mai ſie nicht mit Unrecht als commentarius ingens bezeichnet hat, liegt lediglich an dem Wortſchwall, mit dem Tzetzes den geringfügigen Inhalt ausgeſtattet hat. Davon als Probe den Anfang eines langen Scholions zu Ran. 1363, der daneben für die Quellen des Tzetzes nicht ganz unwichtig iſt. Ἐμοὶ δὲ νῦν θαυμάζειν ἔπεισι πάνυ πῶς οἱ σχολιογράφοι οὗτοι οἱ παλαιοὶ ὄπισθεν ἐν λόγοις σπουδαίοις καὶ ἀξιηγήτοις τῷ ὄντι βραχύ τι φθεγξάμενοι ἢ καὶ οὐδέν, νῦν ὅτε τράγον οὗτος ἀμέλγει, ὑποτιθέασιν οὗτοι κόσκινα, τὸ ἐκ τοῦ τράγου ἀμελχθησόμενον γάλα συνέξοντες, καὶ βοῶσι καὶ παταγοῦσι διδάσκοντες, πῶς δεῖ τοῦτο ταλάροις τισὶ καὶ θρέξαι καὶ ἐκτυρῶσαι, ᾧ πλεῖστα μῶροι καὶ φρενῶν τητώμενοι ἀληθηρίῳ ἀνθρώπῳ εἰκαῖα ληροῦντι πείθεσθε καὶ συμπεριφέρεσθε. Νὴ τὴν ἀλήθειαν, εἰ μέλη παρεθέμην θρηνώδη τινὰ Εὐριπίδου, ἐς δάκρυα ἂν ὑμᾶς παρεκίνησα· καὶ τῆς σαφηνείας ὁ ἄνθρωπος καὶ τῆς δεξιωτάτης ἑνὸς ἑκάστου δράματος ἀφηγήσεως καὶ προοιμίων καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν οὐ μόνον ἐστὶν οὐ κατάμορφος, ἀλλὰ καὶ ἀξιεπαίνετος *). Ὁ Αἰσχύλος δὲ ὑπερεύγει **) πλὴν μέντοι τοῦ κρημνολεκτεῖν καὶ χαίρειν ἄγαν τῇ ἀσαφείᾳ· ὁ δ' Εὐριπίδης τὸ ἀνοικειοπρόςωπον ἔχει ἐπίληπτον καὶ τὸ ἐναντιοῦν αὐτὸς ἑαυτῷ ἐν πολλοῖς καὶ ἄλλα ἄττα βραχέα· ἅπερ εἰ θέλοι τις ἀκριβῶς γνῶναι, ἀναλεξάσθω βίβλον ἐμὴν, ἐν ᾗ παντοίων σοφῶν πραγματείας ὑπέβαλον λογισμοῖς, Εὐριπίδου μὲν πεντήκοντα δύο καὶ ἑτέρων παντοίας τέχνης σοφῶν βίβλους ἑκατὸν ἑννεακαίδεκα, ὧν πασῶν λογισμοὺς βίβλος μία ἐμοῦ περιέχει στίχοις ἰάμβοις τοῖς πλείοσιν, οὐκ ὀλίγοις δὲ καὶ μέτροις ἑτέροις, καὶ ἕτεραι δὲ βίβλοι ἐμοὶ ἔχουσιν ἑτέρων σοφῶν λογισμούς· οὐ μάτην καὶ ἐναντίως, οὐδὲ κατ' ἔχθραν, οὐ πημαίνοντός μου τινῶν, ἀλλά τινας μὲν ἐλέγχοντος τοῦ περὶ τὴν τέχνην ἕνεκα πλημμελοῦς καὶ τοῦ διαμαρτάνειν πραγμάτων ἢ χρόνων ἢ αὐτοὺς λέγειν ἑαυτοῖς ἐναντίον, οὐκ ὀλίγους δὲ, ὥςπερ τὸν Σταγειρόθεν καὶ Γαληνόν καὶ τὸν Πλούταρχον καὶ οὐ βραχεῖς ἑτέρους τοιούτους.

7. Supplementum Festi a C. O. Muellero editi.

Quo factum sit, ut Festi codicem, qui est in bibliotheca Borbonica Neapolitana, denuo examinarem, in hoc ipso Museo

*) ἀξιαθαίνετος die Hdſchft. [Vorher wohl κατάμομφος. J. B.]
**) ὑπέρευγε die Handſchrift.